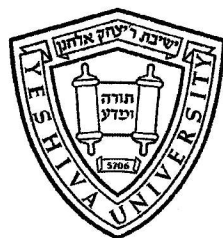

The Abraham Arbesfeld
Kollel Yom Rishon

Sunday Morning Learning Program for Men

WWW.KOLLELYOMRISHON.ORG

*“Beyond Rabbi Akiva’s Students: Sefirah Mourning In
Medieval And Modern Times”*

Rabbi Jacob J. Schacter

יח' אייר תשס"ז • 5/6/07

(יא) ²נוהגין שלא לישא אשה בין פסח לעצרת. [בשלחן ערוך עד ל"ג בעומר וראה לקמן
אות ט"ן שלא להרבות בשמחה בימים אלו שמתו בהם תלמידי רבי עקיבא. כדאיתא בפרק
הבא על יבמתו (סב:)] (ובעונותינו הרבים כמה קהלות נחרכו באותו פרק. בנזרת תתנ"ו
באשכנז. ובשנת תתקל"א. ובשנת ת"ח בפולניא) ועוד שהם דוגמת ספירת נקיים מטומאה:
(יב) ולכן נהגו גם כן איסור בתספורת. כענין שמגדלת האשה שערה בימי ספירת זוכה
(ומשפט נקיון רשעים בגיהנם לדברי רבי יוחנן בן נורי מפסח עד העצרת (סדר עולם ג).
וקללות שכתורת כהנים נקראין לפני עצרת (מגילה לא:)) ובכתבי אר"י המתיק סוד הענין.
שהם ימי דינין התלוין בשערות (נגיד ומצוה):

(יג) ודין נשואין ותספורת שוין בכולן. ושניהן מותרין במקום מצוה כל דהו:
(יד) גם מנהג הנשים שלא לעשות מלאכה. בימי ספירת עומר. כל הלילה. ובאמת אף
לאנשים יש מקום למנהג זה כמו שכתבו כמה גדולים. ועשיתי לו סמוכות נאות עיין "מור
וקציעה". והיינו במלאכה גמורה וארוכה:

זכרון השלחן, ס"ו ת"ט

א אלו הימים שבין פסח לעצרת מוחזק אצל כל ישראל
זה שנות מאות רבות לימי דין יומי אבל לפני
שבטמן הקצר הזה מתו י"ב אלף זוגות תלמידי חכמים
תלמידי ר' עקיבא כדאיתא ביבמות (ס"ג: וכולם מתו
במיתת אסכרא (סג) ועוד ראינו שעיקרי ימי הגזירות
בשנות מאות שעברו בצרפת ואשכנז הוו בימים אלו
כמבואר מהפיוטים שעשו קרמונינו על שבתות אלו
שבין פסח לעצרת והם מליאים קינים והנה והי ויש
עוד מעטים על ימים אלו שהם ימי דין (פח"י סק"ג):
ב ולפיכך נהגו כל ישראל מימות הגאונים שלא לישא
אשה בין פסח לעצרת ולא חילקו בין נשואין דמצוה
בנון מי שלא קיים עריון פו"ר אם לאו ואע"ג דבאבלות
גמורה יש חילוקים מ"מ כבאן החמירו על עצמן ומ"מ
מי שקפץ וכנס אין עונשין אותו כיון שעשה מצוה
וכ"ש כשראה שיכול השידוך להתבטל אבל לארס
ולקדש שמיר דמי וכן אצלינו לעשות שידוכים ולכתוב
תנאים מותר שמה יקדמנו אחר ומותר לעשות סעודת
אך לא בריקודין ומחולות וכ"ש שאסור לומר בכלי
זמר וכן סעודת הרשות מותר כמו סעודת מריעות
ובלבד בלא ריקודין ומחולות:
ג וכן נהגו במדינות אלו שלא להסתפר בימים אלו
והוא נ"כ עניין אבלות ומי שהסתפר קונסין אותו
על שעבר על המנהג ולא עשה מצוה ופשוט הוא

קלד קינות לתשעה באב

עם יי. כי נפלו בחרב: Reader or Narrator שימרונא על-לבבכם,
מספדי מר לקשרה. כי שקולה הריגתם להתאבל ולהתעפרה.
בשרפת בית אלהינו האולם והבירה. וכי אין להוסיף מועד.
שבר ותבערה. ואין להקדים. זולתי לאחרה. תחת כן. היום לנתי
אעוררה. ואספדה ואילילה. ואבכה בגפש מרה. ואנחתי כבדה
מבקר ועד ערב. Cong. על-בית ישראל ועל-עם יי. כי נפלו בחרב:
Reader or Narrator על-אלי אנה אני בוכיה. ולבי נוהם נהימות. ואקרא
למקוננותי ואל-התחכמותי. אלי ואליה כלן המות. הוש מכאוב
למכאובי לדמות. מחוץ תשפל-חרב. ומתדרים אימות. תללי
תללי-חרב. מוטלים צרומים וצרומות. נבלתם כסוטה. לחית
ארץ ולבהמות. יזק עם-איש שיבה. עלמים ועלמות.
Cong. על-בית ישראל ועל-עם יי. כי נפלו בחרב:

וברכת כהנים. ראש חדש שחל בו חגיגות אומר של חגיגות במוסף אחר האל הקדוש. כל הכנס
אין מפטירין אלא בשבתות וימים טובים חוץ מט' באב ובאר חגיגות לבור או חפטיירין דרשו
במנחה ולא בשחרית. אחר הפסח והכות מחטין שלשה שני וחמישי ושני וקורין ויחל.
אבל אחר עלות ארץ מחטין. וחסוניות דגזירות קורין ויחל ומפטיירין דרשו. בטה"ג כהב אס
ההנהגה ושכה לומר עגנו בשומע הפלה יאמר לאחר הפנה לפני אהבי נאור. צויר"מ
מתענין על גזירה שהיה בר"ח סיון ונהגו לקרות בשחרית בראש חדש ולערב ויחל ודרשו. וס' בהב
וי"ז בחמח ואוס גדליט ועשרה בטבת ואוס אבסר מפטיר למנחה. וזהו שלל להתפלל עגנו
כי אס שליח ליבור בשחרית ובאר ליבור במנחה פן יארע אוהו בולמוס וינסך לאכול :

עניני חתונה

ביטן חטים שאמרו דלא אסר להו. וסוהיל דלמינא לכסי יל
דוקא קבלה רבים נקטילא דקבישו יחד וסכי למאס לשון הריניס
שהאקוס גורם וכן כסאכו בני ביטן מאד דעל הכוב דור הולך דור
כל וסקיק קיימם אס לא פי מקרס רסס ודך זר ולא שכית וסרי
כוס יס בכל קסל ועדה שמיטין בניסס וכטמיסס מקלחס ועל
כרוכ רונס לקטילום אמריס וסגס נקטילמיס הקדושה שסוד הינס
מסטיס גזירי' מסכיו וק"ט וקרוכ לודלי אחד מלומו דור לא כסאר
מארשו דר נקיק ומסנמי כי"כ לע"ס נקטלס ומנס יודסה שלין
אכוהיסס עד ד' דלא מורי סקיק. ויל סנרס זו מוכרסס אסי
לכקל דלגיכ כסן או כס מדווגו לנור נקטילס אמרס וכ"ס ע כי"כ

עניני פתילה

מנחה של ע"ג או של ערב ר"ח ומ"ח מה
שאמרו בירושלמי שקורין ברכות וקללות
ואין קורין בר"ח נראה דליתו מסכים עם
הקלמוד שלנו דכפ"ק (יב י) אמרינן
דכפלגא נהרא דיומא דרינעא קמא דדיה
קורין ומפטירין אלתא אין קורין בשל
חגיגות אלא במנחה ואע"פ שלא נהגו כן
אלא קורין בחגיגות כבקר וכערב מכל
מקום כשמתענין בר"ח אינו דין שדמיה
סרסח ר"ח ממקומו עכ"ל וב"ב ברוקח
בסימן ר"ב ח"ל בירמ"ג מתענין בירי
בר"ח סיון ונהגו לקרות בשחרית בר"ח
ולערב ויחל ודרשו: **מנחה** אשירי וקדיש
וכו' וי' ברכות

עניני שאלה

שאלה 1. בריס סיון חע"ו לפיק סהיה חל ציוס וי"ו סנסבו להסעכו
פס וורע"ש"א מ"ו גזית חסכ"ו עד אחר חלות. היוס
בכל ר"ח סיון וצונן ונסחס גדולה ומספללין ענחס גדולה ואסיכ אוכלין כדי
שלא יסענך בר"ח חגיגות גמור ואסיכ עוספללין חסלה ערנ"י כסי. ונסהגס כל
הסנה וכסהל ר"ח סיון צערב סנת כסגו להספלל מנחס ווערנ"ב מיד אחר
שעס ג' מוכ"ד שעות אחר חלות ונקדשין ססנת וכסר"סי זחס חוסכתי מולוד
עליסי על שוספללין חסלה ערנ"י. שלא צונכה כולי חסי ולווסתי על זס
ככרוכיא ולא שועו אלי וסועעתי שנס דכניס הסודעין עיחו ולא עלחס צידס
ואולי יעשו דורו סצ"סי לומר מדססחו כצנן ולא עימו סימ שנססי כרלון
כמו"י ויקצנו סלכי לדורו אף גס ספרסחי מוס צענין זס ולא חספללתי

עניני תורה

תורה א. אסור חסעתי. כסכ כ"י סי' חקפ"ס אכסי ק"ק וירמסח מתענין
בגזירה בר"ח סיון וי' מ"ס כסשונה דלא ילסינן מינייהו בעלמא
ומיהו ספ"ג דסירובין כסכ דמוחר. להספסח כו חסית שעות אכל לכרמסיס
אסור שהוה דאורייתא וכסס' קס"ח איחס שס"ס אכל סירוח ילא וא"ל לאכול
סח: ב. אסור יחד שקבלו כו'. ל"ל דסמססנה חסית חלוס בר"ח יסן לא

עניני משנה ברורה

מדרכן כדמשמע בריס פ' סיה קורא אפ"ס לכסחלה מיהו לריך לקרוסה בזמן
ק"ס כמלוסה ולאחר שעמדתי על דכרי בעל סרומות סדסן נחסי אל לבי ליישב
מנסה ק"ק וירמיישא שסגו להסענוס בר"ח סיון על גזירס סס"ו עד לאחר
מנחס גדולה וקורין ויחל ומספללין חסלה סמנחס וחסרין לבסיסס לאכול ולססוח
ואח"כ מספללין חסלה ערנ"י ככס"כ כסאר ימוס ססנה אמנס אס חל ר"ח סיון
צ"ע"ס מספללין מנחס לאחר ג' שעות אחר חלות ומספללין מנחס וקורין ויחל
ואח"כ מיד מספללין ערנ"י כסכר כל חפילה ססכה וחסרין לבסיסס ומיד קובעין
סעודתן לקדס על סיון וגומרין כל סעודתן ונסגין מנסה שכה גמור כליסור
עסיית מלכסס וכמו בכל שנסוח ססנה ומענה כפיסס סן סמנסה מימיוס קדמויסי
כסאר כל זס מכוור כספר סכות יעקב חלק שני סימן ו' ססרעיס על מנסה
זס בקול גדול וכסכ שעות על זס ככרוכיא ולא שמוס אליו ואף שסמע מנסה
רביסס הסודמיס שמיחו ולא עלחס צידס אפ"ס מלא עלמו כמחוייב דכר לסעולה
כספר שיש לבטל הדכר סיון שאספר דכדיעבד לא ילאו י"ח ואלי עמדתי מססוחס
על דכריו מאי כל סרעס סזה לבטל סדכר מנסה קדוס כוס סקרוכ סדכר סהיה
סרביס קודס לזמן רבוסימו סרפסיס רש"י וסוס' וכל סייעסס וכי מס כין זס
סמנסה דק"ק וירמיישא לאוסה שאלס וסשוכס שכסב בעל סרומת סדסן כסי' א'

משנה ברורה

- (א) אסור וכו'. ואכסי (א) ק"ק וירמיישא מתענין בר"ח סיון על הגזירות שהיה בלוחות הומן בשנת התנ"ו לאלף החמישי
- (ב) ואומרים פליחות ותחנונים וכתב רמ"ע בשו"ת סימן ע"ס דלא ילסינן מינייהו בעלמא אף לענין תחנונים. ולענין חגיגות שעות אי מותר עיין בכה"ל: (ב) בחגיגות. ומבואר (ג) לעיל בסימן קפ"ח שאפילו אכל סירוח ילא וא"ל דוקא פח: (ג) אין גזרין וכו'.

ספר מנהיגים, מנהיגים

הלכות שבועות

קנט

לעולם קורין פרישת במדבר סיני קודם עצרת³. וסי' מנ"ו ועצרו, ר"ל דפקודי' נמנו באותו סדר. א"א תחינה מר"ח סיון עד אחר אסרו חג של שבועות⁴. במגנצא⁵ אומרים תחינה עד ג' סיון כי ג' בסיון מתענין שם בכל שנה על גזירה שהיתה שם באותו יום, לכן אומרים תחינה עד יעבור התענית. והסימני' היו נכונים ליום השלישי⁶ (שמות יט, יא). הגי' במהרא"ק: א"א צו"ץ דמר"ח מצות הגבלה¹⁰. בשבת דלפני חג השבועות נוהגין באשכנז להזכיר כל מדינות וקהלות ויישובים שהיה בהן גזירת תתנ"ו¹¹. ואומר אותך לאהבה¹². זולת אלהי' באוננו¹³. אב הרחמים¹⁴ במקומו¹⁴. בכל מדינת ריינוס¹⁵ א"א אב הרחמים אלא בשבת דלפני שבועות דמזכירין את הקדושים גזירת תתנ"ו¹⁵. ובשבת חזון ישעיהו מזכירין ג"כ אותן הקדושים ואומר אב הרחמים. וכן הנהיג מהר"ז יענט במערוויז¹⁶. ובערב שבועות וכן באסרו חג א"א ג"כ למנצח¹⁷. ואם חל ביום שני או חמישי אז אומרים אל ארך אפים¹⁸.

ספר מנהיגים ח"א אברהם קלוזנר

קלא. סיון מראש חדש שלו עד אחר איסרו חג של שבועות אין נופלין ואין אומרים בשבת צדקתך, לפי שמר"ח סיון מתחיל מצות הגבלה².
(א) במגנצא² אין אומרים בשום שבת אב הרחמים כ"א בשבת קודם שבועות ובשבת של חזון ישעיהו, ומזכירין הרוגי תתנ"ו³ בשני השבתות, ובמנחה של תענית הגזירות אומרים ג"כ אב הרחמים.
(ב) טעם אחת אירע חתונה בשבת שלפני שבועות וציוה מהר"א שאין לומר רק גשמת מעניי' ולא לשנות יותר, וחתונה בשבת שלאחר שבועות נהגו לומר גשמת ואופן של חתונה וייצר זולת של שבת, כך נוהגים בעיר ווינא. עכ"ל הגהות עכ"ל.
(ג) הגה⁴ ובארץ אושטרייך ובהגר אין אומרים תחנון מר"ח סיון עד לאחר שבועות.
(ד) במגנצא נופלין עד ג' סיון משום תענית בגזירת תתנ"ו דמתענין בכל שנה ושנה ג' סיון, ועוד טעם משם ר' יהודה הלוי שהנהיג שלא נופלין ג' ימים לשבועות משום דכתיב והיו נכונים לשלשת ימים, ונהגו לומר אילו סליחות בתענית הגזירות, רבת צרונני, אלקי' אל דמי, את הקול, פומון, חרוזה ראשונה ה' שמעה, ומתחילין חרוזה הלא עיניך. חטאנו אמנה אנכי חטאתי. זכור ברית ב' חרוזות אנא תבט, וכל סדר זה נוהגין לומר ג"כ בתענית גזירת ק"ט⁵ לפרט, ומתענין אותה כל שנה ושנה ח' אלול כל אותם הנולדים בקהילה, ומזכירין הרוגי ק"ט במנחה ואומרים אב הרחמים.

April 12, 1951 2723 ס 20

ד. החלטה בדבר קביעת יום השואה ומרד הגיטאות

היורד י. שפרינצק : מרדכי גורוק (בשם ועדת הכנסת) :
אבקש את יושבי ראש ועדת המבנה של ועדת הכנסת חברה הכנסת גורוק להביא לפנינו את ההחלטה בענין יום השואה.
השמים בוכים, ארץ בוכה וישראל בוכים.
בית גבוה, אחים ואחיות לצרה. בשם ועדת הכנסת אני מתכבד להודיע בפניכם בהצעה רצינית ומשוכנת, כבר חל

אבותינו תיקנו למאורעות שונים יום צום ואכל, כפי כי בסיון ועוד, שאין להשתתם בשום פנים אל הסרא גדיה הכבירה של ימינו.
אנו צריכים לבחור בתאריך מובהק, הפתאים גם לזמן רוב השחיסות של יהדות אירופה ולמרד הגיטאות שהתקיים בחודש ניסן. ומשום כך בחרה ועדת הכנסת בסוף חודש ניסן, בימי הסטירה, שבהם הוסמדו עלינו אבות אבותיהם של הנאצים, אנשי כסעיה הצלב, קהילות קדושות רבות.